

Suvestinė redakcija nuo 2018-05-31

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19741

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m. gruodžio 14 d. Nr. D1-912
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 20¹ straipsnio 1 dalimi,
tvirtinu Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašą (pridedama).

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2015 m. gruodžio 14 d.
įsakymu Nr. D1-912

POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu (toliau – Tvarkos aprašas) nustatomi reikalavimai, kuriais vadovaujantis nustatomos požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos ir jų sudėtinės dalys.

2. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

2.1 **I grupės požeminio vandens vandenvietė** – su atmosferos krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu neturinti ryšio uždara požeminio vandens vandenvietė, įrengta vandeninguosiuose sluoksniuose, esančiuose po regionine vandenspara;

2.2. **II grupės požeminio vandens vandenvietė** – su atmosferos krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu silpną ryšį turinti pusiau uždara požeminio vandens vandenvietė, įrengta iš dalies izoliuotuose vandeninguosiuose sluoksniuose;

2.3. **III grupės požeminio vandens vandenvietė** – atvira požeminio vandens vandenvietė, tiesiogiai arba per išsipleišėjusias vandensparas turinti ryšį su paviršiniais vandens telkiniais, papildanti atvirų telkinių vandeniu arba atmosferos krituliais;

2.4. **požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 1-oji juosta** – atsižvelgiant į požeminio vandens vandenvietės grupę nustatyto pločio arčiausiai kaptazo įrenginių esanti juosta, kurios paskirtis – apsaugoti vandenvietę nuo tyčinės ar atsitiktinės taršos ir kurioje draudžiama ūkinė ir kita veikla, nesusijusi su vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu;

2.5. **požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 2-oji juosta** – už požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 1-osios juostos esanti matematiškai ar analitiškai apskaičiuoto pločio juosta, kurioje ribojama mikrobiologinę ir cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla;

2.6. **požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 3-ioji juosta** – už požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 2-osios juostos esanti matematiškai ar analitiškai apskaičiuoto pločio juosta, kurioje ribojama cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla;

2.7. **požeminio vandens vandenvietės apsaugos zona** – požeminio vandens vandenvietės apsaugai skirta teritorija, kuriai nustatytos ūkinę veiklą ribojančios sąlygos;

2.8. **požeminio vandens vandenvietės taršos apribojimo juosta** – atsižvelgiant į planuojamo paimti požeminio vandens kiekį ir jo naudojimo paskirtį nustatyto pločio juosta apie kaptazo įrenginius, kurioje draudžiama mikrobiologinę ir (arba) cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla;

2.9. **infiltracinė vandenvietė** – vandenvietė iš požeminio vandens telkinio, kurio didelė eksploatacinių išteklių dalis gali formuotis vandeniui infiltruojantis iš paviršinio vandens šaltinio;

2.10. **pusiau laidus vandeniui sluoksnis** – sluoksnis, kurį sudaro uoliena, menkai praleidžianti vandenį ir dujas: aleuritas, durpės, liosas, priesmėlis, priemolis ir kt. Filtracijos koeficientas 10^{-4} – 10^{-2} m/parą;

2.11. **vandenspara** – vienalytis arba nevienalytis uolienuų sluoksnis, nelaidus arba mažai laidus vandeniui;

2.12. **regioninė vandenspara** – tam tikroje teritorijoje esantis vandeniui nelaidus uolienu sluoksnis (tankus molis, masyvios magminės ir kitokios uolienos), kurio filtracijos koeficientas mažesnis negu 10^{-5} - 10^{-6} m/parą, storis didesnis kaip 50 metrų;

2.13. **vandeningasis sluoksnis** – vandens prisotintas vienalytis arba artimos litologinės sudėties ir filtracinių savybių uolienu sluoksnis;

2.14. **tiesioginis medžiagų išleidimas į požeminius vandenis** – medžiagų išleidimas į požeminį vandenį, neperleidžiant jų per dirvą ar podirvį;

2.15. **požeminio vandens kaptažo įrenginys** – įrenginys požeminiam vandeniui paimti;

2.16. **požeminio vandens vandenvietės kaptažo sritis** – požeminio vandens vandenvietės mitybos srities dalis (projekcija žemės paviršiuje), kurioje judančios požeminio vandens srauto dalelės pasiekia vandenvietę per jos egzistavimo laiką;

2.17. **požeminio vandens vandenvietės mitybos sritis** – vandeningojo sluoksnio plotas, iš kurio judančios požeminio vandens srauto dalelės patenka į vandenvietę;

2.18. kitos Tvarkos apraše naudojamos sąvokos atitinka sąvokas, vartojamas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme ir Lietuvos higienos normoje HN 28:2003 „Natūralaus mineralinio vandens ir šaltinio vandens naudojimo ir pateikimo į rinką reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-758 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 28:2003 „Natūralaus mineralinio vandens ir šaltinio vandens naudojimo ir pateikimo į rinką reikalavimai“ patvirtinimo“.

II SKYRIUS

POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ JUOSTOS

3. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zona (toliau – VAZ), atsižvelgiant į požeminio vandens naudojimo paskirtį ir paimamą jo kiekį, gali būti sudaryta iš trijų apsaugos juostų:

3.1. griežto režimo apsaugos juosta (toliau – 1-oji juosta) nustatoma ne mažesniu kaip:

3.1.1. 5 m spinduliu aplink I grupės požeminio vandens vandenvietes;

3.1.2. 10 m spinduliu aplink II grupės požeminio vandens vandenvietes;

3.1.3. 25 m spinduliu aplink III grupės požeminio vandens vandenvietes ir infiltracinius įrenginius;

3.2. mikrobiologinės taršos apribojimo juostos (toliau – 2-oji juosta) dydis visų tipų vandenvietėms turi būti apskaičiuotas taip, kad mikroorganizmai, patekę į vandeningąjį sluoksnį, būdami gyvybingi nepasiektų vandenvietės per:

3.2.1. 400 parų, kai vanduo imamas iš gruntinių vandeningųjų sluoksnių;

3.2.2. 200 parų, kai vanduo imamas iš tarp sluoksnių vandeningųjų sluoksnių;

3.3. cheminės taršos apribojimų juostos (toliau – 3-ioji juosta), tarp sluoksninėje vandenvietėje galinčios susidėti iš dviejų sektorių: 3a (kaptažo sritis gruntinio vandens sluoksnyje) ir 3b (kaptažo sritis eksploatuojamame sluoksnyje), o gruntinį vandenį eksploatuojančioje vandenvietėje tik iš 3a sektoriaus:

3.3.1. 3b sektoriaus dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, kad cheminiai teršalai, patekę tiesiogiai į tarp sluoksninį eksploatuojamąjį vandeningąjį sluoksnį, nepasiektų vandenvietės per 25 metus;

3.3.2. 3a sektoriaus dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, kad cheminiai teršalai, patekę į gruntinį vandeningąjį sluoksnį, nepasiektų vandenvietės per 25 metus.

4. III grupės vandenviečių, kurių vandens išteklių pasipildo iš paviršinių vandens telkinių, 2-oji juosta paviršiniame vandens telkinyje nustatoma 500 m atstumu (upėse pasroviui – 250 m), o 3-ioji juosta – 3 km atstumu nuo vandenvietės (upėse pasroviui – 250 m). Vandenviečių 2-oji ir 3-ioji juostos upėje gali sutapti. Jos nustatomos pasroviui už 250 m nuo kraštinių kaptažo įrenginių.

Upėje prieš srovę 2-oji ir 3-ioji juostos prilyginamos apskaičiuotam vandenvietės 3-iosios juostos pločiui.

III SKYRIUS

POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONOS JUOSTŲ DYDŽIŲ NUSTATYMO REIKALAVIMAI

5. VAZ nustatoma:

5.1. aplink I ir II grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes, iš kurių išgaunama vidutiniškai iki 99 m³ vandens per parą (išskyrus individualiai apsirūpinančiuosius geriamuoju vandeniu), vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.1 papunkčio reikalavimais, nustatoma 1-oji juosta ir 50 m spinduliu (įskaitant 1-ąją juostą) aplink vandenvietę – taršos apribojimo juosta;

5.2. aplink I ir II grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes, iš kurių imama vidutiniškai 100 m³ ir daugiau vandens per parą ir mineralinio vandens, kai jį planuojama vartoti kaip maisto produktą, vandenvietes, neatsižvelgiant į išgaunamą vandens kiekį; III grupės požeminio gėlo vandens, kai jį planuojama naudoti kaip maisto produktą, vandenvietes (išskyrus individualiai apsirūpinančiuosius geriamuoju vandeniu) ir mineralinio vandens, kai jį planuojama vartoti kaip maisto produktą, vandenvietes, neatsižvelgiant į išgaunamą vandens kiekį. Aplink minėtas vandenvietes, vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.1 papunkčio reikalavimais, apskaičiuojama 1-oji juosta ir, vadovaujantis Tvarkos aprašo 3.2–3.3 papunkčių reikalavimais, apskaičiuojamos 2-oji ir 3-ioji juostos;

5.3. aplink požeminio gėlo vandens, kai jo neplanuojama vartoti kaip maisto produkto, mineralinio vandens, kai jo neplanuojama vartoti kaip maisto produkto, ir individualiai apsirūpinančiųjų geriamuoju vandeniu požeminio gėlo vandens vandenvietes nustatoma tik 1-oji VAZ juosta, kurios dydis, nepriklausomai nuo vandenvietės grupės, yra 5 metrai aplink vandenvietę.

6. Apskaičiuoti VAZ 2-osios ir 3-iosios juostų plotį ir rengti VAZ projektus gali atlikti tik juridiniai ir fiziniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys/turinčios pagal Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 29 d. nutarimu Nr. 1433 „Dėl Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Leidimų tirti žemės gelmes taisyklės), 3.2 papunktį Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – LGT) išduotą leidimą tirti žemės gelmes.

7. VAZ 2-osios ir 3-iosios juostos apskaičiuojamos analitiškai ar matematiškai (kai vandenvietėje yra kelių tipų kaptazo įrenginiai, labai sudėtingos hidrogeologinės sąlygos, srauto struktūra).

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ PROJEKTUI

8. VAZ projektas rengiamas, kad atsižvelgiant į jame pateiktus duomenis, teisės aktu nustatyta tvarka būtų nustatytos VAZ.

9. VAZ projektas rengiamas požeminio vandens vandenvietėms, išskyrus vandenvietes, nurodytas Tvarkos aprašo 5.1 ir 5.3 papunkčiuose. VAZ projekte pateikiama ši informacija:

9.1. duomenys apie vandenvietę:

9.1.1. vandenvietės pavadinimas, adresas;

9.1.2. vandenvietės savininkas, savininko rekvizitai;

9.1.3. jei vandenvietė įrengiama kitam asmeniui priklausančiame žemės sklype, šio sklypo valdytojo rašytinis sutikimas;

9.1.4. vandenvietės kodas (identifikavimo numeris) ir gręžinio (-nių) numeris (-iai) Žemės gelmių registre;

9.1.5. maksimalus planuojamo naudoti (atsižvelgiant į 10 metų perspektyvą) vandens kiekis (m^3 /per parą), aprobuotų išteklių kiekis;

9.1.6. duomenys apie požeminio vandens gavybą (naudojamų vandenviečių);

9.1.7. vandenvietės centro ir kiekvieno gręžinio koordinatės 1994 metų Lietuvos koordinačių sistemoje (toliau – LKS-94 koordinačių sistema);

9.2. vandenvietės ir jos apylinkių geologinės ir hidrogeologinės sąlygos, kuriomis remiantis nustatoma vandenvietės grupė;

9.3. VAZ 2-osios ir 3-iosios juostų dydžių apskaičiavimo metodas, jo pasirinkimo pagrindimas;

9.4. hidrogeologiniai vandeningojo sluoksnio parametrai, naudoti VAZ 2-ajai ir 3-iajai juostoms nustatyti;

9.5. vandenvietės hidrodinaminio režimo analizė, jeigu ji reikalinga hidrogeologinių parametru įvertinimui ar VAZ 2-osios ir 3-iosios juostų nustatymui;

9.6. požeminio vandens kokybės rodikliai;

9.7. M1:10 000 ar smukesnio mastelio žemėlapis, kuriame nurodytos VAZ juostų ribos, kaptažo sritys ir jų matmenys gruntiniame vandeningajame sluoksnyje (žemėlapyje nurodomos matematiškai ar analitiškai apskaičiuotos, modeliavimo būdu nustatytos ir rekomenduojamos, pritaikytos vietovės elementams, VAZ juostų ribos);

9.8. žemėlapyje nurodytose VAZ 2-ojoje ir 3-iojoje juostose turi būti pažymėti esami ir planuojami objektai, kurių/kuriuose vykdoma potencialiai požeminį vandenį galinti užteršti ūkinė veikla.

10. Vandenviečių, kurios tiekia vidutiniškai daugiau kaip $300 m^3$ vandens per parą, VAZ projekte be informacijos, nurodytos tvarkos aprašo 9 punkte, turi būti pateikta:

10.1. naudojamo požeminio vandens hidrodinaminio ir hidrocheminio monitoringo duomenų analizė;

10.2. požeminio vandens telkinio (vandeningojo sluoksnio) ryšys su gruntiniu ir kitais vandeningaisiais sluoksniais bei paviršiniu vandeniu;

10.3. pjezometrinis lygis ir maksimalus leidžiamas lygio pažemėjimas vandens naudojimo metu;

10.4. hidrogeologiniai vandeningojo sluoksnio parametrai ir galimo išgauti požeminio vandens ištekliai.

11. Tvarkos aprašo 10 punkte nurodyti duomenys gali būti gaunami iš LGT arba iš būsimo vandenvietės naudotojo užsakytų ir atliktų požeminio vandens žvalgymo darbų ataskaitų.

12. Pagal 9–10 punktų reikalavimus parengtas VAZ projektas raštu ar elektroniniu paštu teikiamas LGT tvirtinimui.

13. LGT per 30 kalendorinių dienų atlieka VAZ projekte naudotos VAZ apskaičiavimo metodikos ir VAZ 2-osios ir 3-iosios juostų apskaičiavimo rezultatų vertinimą ir priima sprendimą dėl jo tvirtinimo.

14. LGT patvirtinto VAZ projekto duomenys įrašomi Valstybinėje požeminio vandens informacinėje sistemoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-415](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-30, i. k. 2018-08684

15. Viešajam geriamojo vandens tiekimui naudojamų požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos nustatomos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, atsižvelgiant į LGT patvirtinto VAZ projekto duomenis. Kitais atvejais VAZ nustatomos, atsižvelgiant į LGT patvirtinto VAZ projekto duomenis arba Tvarkos apraše nustatytus VAZ juostų dydžius, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nustatytų VAZ duomenys, išskyrus požeminio vandens vandenvietes, kurių ištekliai neaprobuojami, įrašomi Žemės gelmių registro žemės gelmių išteklių dalyje Žemės gelmių registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. 584 „Dėl Žemės gelmių registro nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

VAZ taikytinos specialiosios žemės naudojimo sąlygos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą įrašomos Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-415](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-30, i. k. 2018-08684

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-415](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-30, i. k. 2018-08684

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-912 „Dėl Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo